

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~LATVIJA: NODOMU VĒSTULE¹

Rīgā, 2010. gada .... jūnijā

Starptautiskā Valūtas fonda direktoram
Dominikam Štrausam-Kānam

Godātais Štrausa-Kāna kungs!

1. **Patlaban ir vērojamas Latvijas ekonomikas pirmās stabilizācijas pazīmes.** Reālais IKP ir izlīdzinājies 2010. gada pirmajā ceturksnī, un šā gada turpmākajos mēnešos sagaidām tā pieaugumu. Starptautiskās rezerves ir palielinājušās un ir € [XX] miljardi, stiprinot uzticēšanos valūtas kursa piesaistei. Turpinās algu samazinājums, uzlabojas konkurētspēja, palielinās eksports. Par ekonomikas vides turpmāku uzlabošanu liecina arī tas, ka ir ievērojami zemākas kredītsaistību nepildīšanas mijmaiņas līgumu (CDS) starpības un procentu likmes tirgū, kā arī divu reitinga aģentūru lēmums palielināt Latvijas perspektīvu no negatīvas uz stabili. Tanī pat laikā, pieaugot uzticībai mūsu programmas stratēģijai, mēs varējām pazemināt politikas likmes martā, bet ārvalstu valūtas intervences bija ierobežotas.

2. **Ekonomikas vides uzlabošanās atspoguļo spēcīgos un sarežģītos politikas pasākumus, kas tika veikti programmas ietvaros.** Laikā pēc otrā pārskata mums izdevies:

- Turpināt kontrolēt budžeta deficītu, sasniedzot marta beigām noteikto darbības rezultātu kritēriju attiecībā uz koriģēto primāro bilanci, un arī attiecībā uz valsts sektora algu indikatīvo mērķi (1. tabula). Neraugoties uz nesenu veiktajiem nodokļu samazinājumiem, tostarp PVN samazinātās likmes piemērošanu viesnīcām, mēs uzskatām, ka joprojām varam sasniegt gada beigām noteikto fiskālā deficīta mērķi.
- Pārlicinoši sasniegt tīro ārvalstu valūtas rezervju (TĀR, NIR) un monetāro (tīrie iekšzemes aktīvi, NDA) mērķi.
- Izpildīt vairumu programmas strukturālo kritēriju, tostarp iesniegt Parex bankas restrukturizācijas plānu Eiropas Komisijai (EK) un pabeigt regulējumu valsts finanšu sistēmas stiprināšanai (2. tabula). Tomēr jāturpina Hipotēku un zemes bankas (HZB)

¹ Ievērībai: vēstules oriģināls ir angļu valodā; vēstules latviskais tulkojums nav uzskatāms par oficiālu vēstules versiju.

Deklarācija par neatkarību: pamatdokumenta deklarācija
sankana ar FM 20.03.2014. vēstuli Nr. 13.7 - 11/12/869
I. Stafecka
26.11.2014

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

detalizēta pārveides plāna izstrāde, un šim nolūkam septembra beigām noteikts strukturāls kritērijs.

3. **Mūsu mērķis 2010. un 2011. gadam ir nodrošināt konsolidāciju, lai to turpinot sasniegtu Māstrihtas kritēriju izpildi 2012. gadā.** Mēs joprojām esam apņēmušies sasniegt šim gadam noteikto deficīta mērķi, kas nepārsniedz 8½ procentus no IKP EKS95 izteiksmē un attiecīgo darbības rezultātu kritēriju. 2011. gadā esam apņēmušies panākt fiskālo deficītu, kas nepārsniegs 6 procentus no IKP EKS95 izteiksmē. Sākotnējās aplēses rāda, ka šā mērķa sasniegšanai būs nepieciešami papildu neto pasākumi 395 līdz 440 miljoni latu apmērā. Mēs arī apsveram iespēju palielināt apropriācijas no ES struktūrfondiem un Kohēzijas fonda par 250 miljoniem latu nākošajā gadā, un tam būtu nepieciešami papildu konsolidācijas pasākumi 30 miljonu latu apmērā, lai kompensētu izdevumus līdzfinansējumam. 2012. gadā varētu būt nepieciešamas ievērojamas korekcijas deficīta samazināšanai zem noteiktā mērķa — 3 procentiem no IKP. Mēs ticam, ka šī korekcija līdz ar centieniem stiprināt finanšu sistēmu palīdzēs atjaunot uzticēšanos valsts ekonomikai un ļaus mums virzīties uz mūsu mērķi — ieviest eiro 2014. gada 1.janvārī.

4. **Ņemot vērā iepriekšteikto un turpmāk iezīmētās politikas, mēs lūdzam pabeigt trešo programmas pārskatu un Finanšu pamatojuma pārskatu saskaņā ar Atbalsta vienošanos.** Mēs lūdzam atbrīvojumu saistībā ar 2010. gada jūnija beigām noteiktā darbības rezultātu kritērija nepiemērošanu fiskālajai bilancei un valsts garantiju maksimālajam apmēram. Dati par šiem mērķiem vēl nav pieejami, tomēr mēs paredzam, ka tie tiks izpildīti. Programmu arī turpmāk uzraudzīs, izmantojot kvantitatīvus darbības rezultātu kritērijus un indikatīvus mērķus, kā arī darbības nepārtrauktības kritērijus vispārējās valdības (*general government* – turpmāk GG) iekšējo un ārējo maksājumu parādiem. Darbības rezultātu kritēriji un strukturālie standarti līdz 2010. gada decembra beigām ir sniegti 1. un 2. tabulā un pievienotajā Tehniskajā saprašanās memorandā. Indikatīvie mērķi un strukturālie kritēriji līdz 2011. gada jūnija beigām sniegti 3. un 4. tabulā. Ceturtais un piektais programmas pārskats tiks veikts attiecīgi 2010. gada 15. septembrī vai pēc šī datuma un 2010. gada 15. decembrī vai pēc šī datuma.

5. **Ņemot vērā uzlaboto ekonomikas vidi un daudz spēcīgāku finanšu pozīciju, mēs plānojam neizņemt visus mums pieejamos līdzekļus šajā programmas pārskatā, bet dažas ar programmu saistītas līdzekļu izmaksas uzskatīt par kredīta iespējām.** Pabeidzot šo programmas pārskatu no Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) un EK puses, mums potenciāli kļūs pieejams papildu finansējums apmēram 1 miljarda eiro apmērā no SVF, Eiropas Savienības (ES), Ziemeļvalstīm, Čehijas Republikas un Polijas Republikas. Tomēr, mūsu finanšu pozīcijai nostiprinoties, mēs plānojam izņemt tikai aptuveni € 300 miljonus, ko mums nodrošina SVF un ES, un € 100 miljonus, ko iepriekš apstiprinājusi Pasaules Banka. Neizņemtie līdzekļi būs mums pieejami, ja vien mēs arī turpmāk spēsim nodrošināt apmierinošus programmas darbības rezultātus. Lēmumus par līdzekļu izņemšanu turpmāk mēs pieņemsim, ņemot vērā katra programmas pārskata rezultātus.

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

3

I. MAKROEKONOMIKAS IETVARŠ 2010. GADAM – 2011. GADAM

6. Mēs sagaidām, ka ekonomika būs sasniegusi zemāko līmeni 2010. gadā. Iekšzemes pieprasījums varētu saglabāties zemā līmenī, ņemot vērā fiskālo konsolidāciju, augsto bezdarbu un kreditēšanas samazināšanos, bet eksports (īpaši koksnes izstrādājumu jomā, kaut gan pieaugums vērojams arī citās eksporta preču kategorijās) un arī rūpnieciskā ražošana strauji pieaug. Kaut gan šogad paredzama ekonomikas attīstības atsākšanās, mēs prognozējam, ka kopumā IKP šogad samazināsies par 3½ procentiem, ņemot vērā 2009. gada beigās vērojamās ekonomikas lejupslīdes ietekmes saglabāšanos. Izaugsme 2011. gadā varētu sasniegt apmēram 3½ procentus. 2010. gadā tiek prognozēts neliels bezdarba pieaugumu, vidēji līdz 21 procentam, kas sāks samazināties 2011. gadā.

7. Mēs paredzam turpmāku algu un cenu korekciju, kas uzlabos konkurētspēju. Vienības darbaspēka izmaksas apstrādes rūpniecībā samazinājušās par [19½] procentiem kopš 2008. gada beigām, ko galvenokārt noteica nominālās algas samazinājums par [12] procentiem. Rezultātā konkurētspēja uzlabojas, un to apliecina eksporta tirgus īpatsvara palielināšanās. Kopš augstākā punkta 2009. gada februārī reālais efektīvais valūtas kurss, kas aprēķināts, izmantojot PCI, samazinājies par aptuveni [9] procentiem, savukārt reālais efektīvai valūtas kurss, kas aprēķināts, izmantojot vienības darbaspēka izmaksas, samazinājies par aptuveni [12] procentiem salīdzinājumā ar augstāko punktu. Mēs sagaidām, ka iekšzemes cenas turpinās samazināties 2010. gadā, uzlabojot konkurētspēju, bet kopumā PCI samazināsies tikai par 2 procentiem, ņemot vērā augstākas enerģijas un importa cenas.

II. POLITIKA 2010-11 GADAM

A. Fiskālā politika

8. Mēs joprojām ievērojam programmas fiskālos mērķus, tostarp fiskālo deficītu zem 8,5 procentiem no IKP (EKS95) 2010.gadā:

- **Kopš otrā pārskata mēs esam ieviesuši vairākus nodokļu samazinājumus, lai uzlabotu konkurētspēju, stimulētu jaunu darba vietu radīšanu un sociāli nozīmīgus sektorus:** tika veikta PVN likmes samazināšana no 21% uz 10% viesnīcām, pagarināta samazinātās PVN likmes piemērošana grāmatām un citiem drukātiem medijiem, realizēta neizmantojamu infrastruktūru atbrīvošana no nekustamā īpašuma nodokļa un noteikti atbrīvojumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa dāvinājumiem izglītībai un medicīnai. Šie pasākumi, kuru fiskālā ietekme ir aptuveni 13.2 miljoni latu (0,1 % no IKP), ir pretrunā mūsu iepriekšējās Nodomu vēstules apsoltījumam atturēties no nodokļu samazināšanas 2010.gadā. Esam arī palielinājuši izdevumus, ieviešot vienotu aizdevumu shēmu lauksaimniekiem (0.1% no IKP) un paātrinot nacionālās bibliotēkas celtniecību (0.1% no IKP). Mēs apzināmies, ka šie pasākumi palielinās nepieciešamo konsolidācijas apjomu 2011.gadā, lai saglabātu mūsu virzīšanos uz saistību ilgtspēju un Māstrihtas kritēriju sasniegšanu.

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

4

- Lai mazinātu šo pasākumu ietekmi un nodrošinātu, ka šī gada fiskālā deficīta mērķis ir sasniedzams, mēs plānojam samazināt vispārējās valdības (GG) aizdevumu kopsummu (*net lending*) no 142 uz 112 miljoniem latu (0,3 % no IKP), sakarā ar mazāku finansējuma nepieciešamību 2010.gadā dažiem projektiem, kurus pārvalda Satiksmes ministrija, tai skaitā Rīgas lidostai, kā arī Ventspils un Liepājas ostām.
- Bez tam, mēs izvairīsimies no jebkādiem turpmākiem nodokļu samazinājumiem 2010.gadā un savlaicīgi konsultēsimies ar EK un SVF par sekām, ko ieņēmumiem rada jebkuras izmaiņas nodokļu politikā, vai par priekšlikumiem palielināt izdevumus. Ieņēmumi virs programmā paredzētā līmeņa vai ietaupījumi attiecībā uz budžeta izdevumiem tiks izmantoti, lai panāktu budžeta deficītu, kas mazāks par noteikto vai, lai paātrinātu ES fondu izdevumus, palielinātu ārkārtas sociālās drošības tīkla izdevumus vai sekmētu aktīvu darba tirgus politiku.

9. **Mēs esam palielinājuši ārkārtas sociālās drošības tīkla izdevumus** virs 73 miljoniem latu (0.6 % no IKP) 2010.gada budžetā, nodrošinot papildu finansējumu aktīva darba tirgus politikai un pagaidu valsts nodarbinātības programmām, tai skaitā par 13 miljoniem latu (0.1 % no IKP) palielināts finansējums programmas – Darba vietas ar stipendiju ietvaros. Mēs arī apsveram iespēju piešķirt 4.3 miljonus latu (0.03 % no IKP), lai finansētu transporta izdevumus invalīdiem.

10. **Mēs esam palielinājuši apropriācijas ES struktūrfondiem un Kohēzijas fondam** par 100 miljoniem latu virs 2010.gada budžeta līmeņa, lai veicinātu ES līdzfinansēto projektu īstenošanu. Mēs arī palielinām izdevumus saistībā ar ES lauksaimniecības maksājumiem par 100.5 miljoniem latu. Ja saskaņā ar programmas deficīta mērķiem pastāvēs iespējas, mēs vērsīsimies pie SVF un EK pēc atbalsta, lai palielinātu apropriācijas izdevumiem ES struktūrfondiem un Kohēzijas fondam vēl par papildu 132 miljoniem latu šogad.

11. **Mēs turpināsim samazināt saistības un vidējā termiņa fiskālos riskus**, tostarp: (i) uzsākt jaunus publiskās privātās partnerības (PPP) projektus 2010. un 2011.gadā (izņemot koncesijas, kur valdība nesaskata nekādu risku vai saistības), (ii) īstenojot mūsu plānu, kas koordinē un prioritārizē mūsu vidēja termiņa tehniskās palīdzības vajadzības, un (iii) noteikt pastāvīgus griestus neizpildītajām valsts garantijām 754 miljonu latu līmenī (atbilstoši 2009.gada jūnijā veikto budžeta grozījumu līmenim).

12. **2011.gada budžeta sagatavošana – ir uzsākts darbs ar mērķi identificēt iespējamās konsolidācijas pasākumus, lai jaunā valdība varētu izveidot budžetu ar deficītu, kas nepārsniedz 6% no IKP (EKS95).** 2011. gada budžets tiks pabeigts tikai pēc Saeimas vēlēšanām oktobrī. Taču mēs uzskatām, ka nepieciešams sagatavojot priekšlikumus izdevumu samazināšanai un iespējamai nodokļu palielināšanai līdz oktobra beigām, kas jaunajai valdībai ļaus ātri iesniegt budžetu apstiprināšanai Saeimā, lai saglabātu konsekventu virzību uz valsts finanšu vidēja termiņa ilgtspēju un realizētu mūsu mērķi sasniegt Māstrihtas noteikto budžeta deficītu 2012.gadā. Līdz šim brīdim, mēs esam identificējuši iespējamās

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

konsolidācijas pasākumus ar kopējo fiskālo ietekmi aptuveni 3% no IKP apjomā. Galīgais pasākumu saraksts ietvers vairākus pasākumus, un tas būs ievērojami lielāks par nepieciešamo konsolidācijas apjomu, lai nodrošinātu nākamai valdībai izsvērtas izvēles iespējas.

- **Izdevumu samazinājumi.** Mēs apsveram iespējas, kas palīdzētu jaunajai valdībai racionalizēt izdevumus, tai pašā laikā aizsargājot trūcīgākās iedzīvotāju grupas, pamatojoties uz ieteikumiem, kas pausti nesenajā Pasaules Bankas pārskatā par valsts izdevumiem. Jomas, kurās iespējams ietaupīt: (i) reformas valsts pārvaldē, tostarp valsts aģentūru konsolidācija vai likvidēšana; (ii) tiešo subsīdiju samazināšana uzņēmumiem (ieskaitot tos, kas ir valsts un pašvaldību īpašumā, ietaupot 0.5-1.2 % no IKP); (iii) turpmāka algu fonda samazināšana valsts uzņēmumos, un (iv) budžeta konsolidācija pašvaldībās. Mēs arī apsveram iespējas racionalizēt sociālo pabalstu sistēmu, padarot sistēmu mērķa orientētāku, un ieviest izmaiņas pensiju sistēmā, lai nodrošinātu trīs pīlāru sistēmas ilgtspēju. Valsts kanceleja un Finanšu ministrija ir uzsākušas funkciju pārskatīšanu, lai identificētu tās funkcijas, kuras var likvidēt. Mēs esam lūguši SVF tehniskās palīdzības misiju palīdzēt identificēt papildu iespējamus ietaupījumus, it īpaši attiecībā uz subsīdijām un sociālās apdrošināšanas pabalstiem, vienlaikus aizsargājot trūcīgos iedzīvotājus.
- **Ieņēmumu palielināšana.** Šī gada aprīlī mēs publicējām mūsu Nodokļu un nodevu sistēmas attīstības pamatnostādnes, kas ietver vairākus pasākumus, kurus varētu ieviest kā 2011.gada budžeta sastāvdaļu. Pamatnostādnes paredz palielināt patēriņa nodokļus, lai atbalstītu fiskālās korekcijas, iepriekš novērtējot to ietekmi uz nabadzīgākajām mājaimniecībām, un samazināt darbaspēka nodokļus, ja fiskālie nosacījumi to pieļaus, lai veicinātu darbavietu radīšanu un konkurētspēju, kā arī mazinātu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Piemēram, samazinātās PVN likmes pielīdzināšana standarta 21% PVN likmei, varētu radīt ieņēmumus 95 miljonus latu apjomā (0.8% no IKP), lai gan neto ietaupījumi varētu būt nedaudz mazāki, ņemot vērā nepieciešamību pēc kompensējošiem pasākumiem, lai aizsargātu iedzīvotājus ar zemiem ienākumiem. Palielinot nekustamā īpašuma nodokli, saskaņā ar jaunāko SVF tehniskās palīdzības ziņojumu varētu palielināt ieņēmumus par ½% no IKP. Mēs arī apsveram priekšlikumus progresīvi palielināt ikgadējās automobiļu nodevas likmi un atcelt nodokļu atvieglojumus, kas izrādījušies neefektīvi. Mēs pieliksim visas pūles, lai uzlabotu nodokļu administrēšanu un veicinātu ēnu ekonomikas mazināšanos. Esam sagatavojuši pasākumu plānu, no kura daži pasākumi jau ir apstiprināti un īstenoti.

13. Esam veikuši pasākumus, lai sasniegtu un uzturētu fiskālu ilgtspēju vidējā termiņā:

- Mēs drīz pabeigsim pārskatu par pensiju reformu, kas sagatavots ar Pasaules Bankas palīdzību, lai ieviestu šīs reformas līdz 2011.gada janvārim. Sociālo pabalstu

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

6

pārskatīšana notiks ar mērķi, lai nodrošinātu, ka šie pabalsti ir vērsti uz patiesi trūcīgajiem iedzīvotājiem, tiem ir atbilstošs finansējums un tiek nodrošināta ilgtspēja arī pēc tam, kad termiņtie samazināšanas pasākumi pārstās darboties ar 2012.gadu.

- Līdz 2010.gada septembra beigām mēs sagatavosim visu valsts uzņēmumu sarakstu, iekļaujot informāciju par to peļņu, subsīdiju ieņēmumiem, dividenžu maksājumiem, nodarbinātības un algu līmeņiem (strukturālie kritēriji). Līdz gada beigām mēs sagatavosim stratēģiju, norādot, kuriem būtu jāpaliek valsts uzņēmumiem, kuri ir jāpārveido par valsts aģentūrām vai jāprivatizē (strukturālais kritērijs).
- Nākamo nedēļu laikā mēs plānojam iesniegt Fiskālās atbildības likumprojektu, kas izstrādāts balstoties uz tehnisko palīdzību no SVF un EK puses, kas ietver fiskālos nosacījumus ar mērķi sabalansēt budžetu atbilstoši ekonomikas cikliskajām svārstībām, vienlaikus nodrošinot atbilstību ES Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktajām saistībām. Jaunais likums, ko mēs plānojam iesniegt Parlamentam septembra beigās (strukturālais kritērijs), ietvers arī prasību, ka valdība sagatavo un Parlaments apstiprina saistošus izdevumu „griestus” vairākiem gadiem, aizliegumu palielināt apropriācijas gada laikā sakarā ar papildu ieņēmumiem, kas pārsniedz plānotos, un ierobežojumus ieviest ekspansīvus fiskālos pasākumus pēc budžeta pieņemšanas. Mēs arī veiksime pasākumus, lai nodrošinātu, ka šiem noteikumiem ir lielāks juridisks spēks nekā citiem likumiem, un iesniegsim Parlamentam ziņojumu par iespējām to sasniegt līdz septembra beigām (strukturālais kritērijs). Tādējādi tiks sakārtota fiskālā politika pēc programmas pabeigšanas, nodrošinot pretciklisku fiskālo politiku un ilgtspējīgu valsts parādu. Visbeidzot, mēs iesniegsim grozījumus Saeimas Kārtības rullī, lai nodrošinātu, ka Finanšu ministrijai tiek dots pietiekami daudz laika, lai izvērtētu fiskālo ietekmi priekšlikumiem par nodokļu izmaiņām, ieskaitot tos, kurus ierosinājis Parlaments pirms Parlamenta balsojuma par šiem priekšlikumiem.
- Mēs paātrināsim vidēja termiņa budžeta ietvaru ieviešanu, sākot ar 2012.gadu budžetam pielietojot vidēja termiņa budžeta ietvara testa versiju.

14. **Mēs vēlamies uzlabot mūsu metodiku, lai varētu precīzi mērīt EKS95 deficītu, sākot ar 2011.gada budžetu.** Mēs sāksim skaidri nodalīt valdības izdevumus, kas saistīti ar ES fondiem, un izdevumus, kas nav atgūstami no ES fondiem. Tas ļaus mums labāk novērtēt šo projektu ietekmi uz fiskālo deficītu.

15. **Mēs plānojam pakāpeniski palielināt privātā tirgus finansējuma izmantošanu, ja iespējams.** Pakāpeniski palielinot vietējā un ārējā tirgus aizņēmumus, ja tirgus nosacījumi ir labvēlīgi, tiks nodrošināta netraucēta pāreja uz lielāku tirgus finansējuma izmantošanu pēc tam, kad SVF un ES atbalstītās programmas būs beigušās. Mēs izmantojam salīdzinoši labvēlīgus apstākļus iekšzemes finanšu tirgos, lai paplašinātu valsts parāda atmaksas termiņu.

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

7

B. Monetārā un valūtas kursa politika

16. **Fiksēts lata maiņas kurss (ar šauru koridoru) joprojām būs monetārās politikas piesaiste līdz eiro ieviešanai.** Valsts Kase arī turpmāk konvertēs visu Fonda un citu programmas partneru starptautiskās palīdzības finansējumu ārpus tirgus Latvijas Bankā (LB). Ja tīrās ārvalstu valūtas rezerves jebkad 30 dienu laikā samazināsies par vairāk nekā 500 miljoniem eiro, mēs konsultēsimies ar ES un SVF darbiniekiem.

17. **Mēs esam veikuši pasākumus likviditātes pārvaldības pamatnostādņu precizēšanai.** Šā gada martā mēs ieviesām 7 dienu noguldījumu iespēju komercbankām. Šī iespēja samazinājusi pārmērīgo likviditāti komercbanku noguldījumu iespējās uz nakti, un tādējādi samazinājusi likviditātes un procentu likmju strauju svārstību iespējamību. Turpmākas pārmaiņas oficiālajās procentu likmēs un obligāto rezervju prasībās tiks veiktas pēc konsultācijām ar SVF darbiniekiem.

C. Finanšu sektors

18. **Banku uzraudzībā FKTK turpinās stiprināt uz risku orientētu pieeju uzraudzībai un ietvaru rīcībai ārkārtas situācijās.** Pārskatītie likviditātes un kredītriska pārvaldīšanas noteikumi stājas spēkā attiecīgi šī gada aprīlī un jūlijā. Cita starpā tiek likts lielāks uzsvars uz finansējuma likviditātes risku, kas izriet no saistību un īstermiņa ārējā finansējumā koncentrācijas (likviditātes riska pārvaldīšanas noteikumi) un precīzē pieeju vienībām, kuras bankas veido pārņemto īpašumu vai citu problemātisku aktīvu pārvaldīšanai (kredītriska noteikumi). Mēs stingri uzraudzīsim šo noteikumu ievērošanu un apņemamies arī nākotnē turpināt pārskatīt savu uzraudzības ietvaru, ciktāl tas būs nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību izmaiņām labākā starptautiskā praksē. Šogad mēs jau esam stiprinājuši ietvaru rīcībai ārkārtas situācijās pārveidojot noguldījumu garantiju fondu par patstāvīgu vienību ar specializētiem darbiniekiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijā (FKTK).

19. **Ārzemju bankas, kas darbojas Latvijā, ir apņēmušās turpināt būt iesaistītām Latvijas banku sistēmā.** Vēstulēs, kas februārī tika nosūtītas FKTK, vairākas lielas ārvalstu bankas atkārtoti apstiprināja savu apņemšanos turpināt darboties kā mātes banka savām meitas bankām/filiālēm un nodrošināt visu regulējošo prasību ievērošanu. FKTK arī izveidoja pārskata formu ārvalstu banku ieguldījumu pārraudzībai un sniegs šo informāciju mātes banku uzraugiem un centrālām bankām ārvalstīs. Vienlaicīgi FKTK turpinās cieši sadarboties ar attiecīgajiem ārvalstu uzraugiem lai nepieļautu ievainojamības veidošanos pārrobežu iestādēs.

20. **Mēs apņemamies ieviest Parex bankas restrukturizācijas plānu, tiklīdz tas būs apstiprināts EK.** Plāns paredz pārnest visus būtiskos ienākumus nesošos aktīvus, kā arī dažus citus aktīvus un lielāko daļu no saistībām, kurām ir augstāka prioritāte investoru prasību apmierināšanā (t.sk. neapgrūtinātos klientu noguldījumus) uz banku,

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

8

kurai būs izsniegta jauna licence, pārējiem aktīviem un saistībām paliekot esošajā uzņēmumā. Nav paredzēts, ka valdība ieguldīs papildus naudas līdzekļus jaunas bankas kapitalizācijai. Lai ievērotu pienācīgu sloga sadali, mēs nodrošināsim, lai personas, kas bija akcionāri valdības pirmās intervences *Parex* bankā brīdī, negūtu labumu no restrukturizācijas vai valsts atbalsta. Mēs esam pārliecināti, ka restrukturizācijas plāna ieviešana palīdzēs mums ātrāk atgūt *Parex* bankas ieguldījumus aktīvos pārskatāmā veidā, vienlaicīgi aizsargājot noguldītājus un dodot iespēju valdībai atgūt pēc iespējas vairāk valsts atbalsta līdzekļus.

21. Mēs apstiprinām apņemšanos nodrošināt taisnīgu un objektīvu attieksmi pret Latvijas banku sistēmas noguldītājiem un kreditoriem. Noguldījumu garantiju sistēmas ietvaros mēs apņemamies ievērot visu noguldītāju – kā rezidentu, tā arī nerezidentu – tiesības. Tiklīdz situācija stabilizēsies pēc restrukturizācijas plāna īstenošanas, mēs pilnībā atcelsim daļēju iesaldēšanu, kas ierobežo izņemamo noguldījumu summas *Parex* bankā. Mēs turpināsim labticīgus centienus, lai atvieglotu to prasību nokārtošanu, kas šo ierobežojošo pasākumu dēļ radušās noguldītājiem, uz kuriem tie attiecas.

22. Mēs plānojam LHZB pārveidošanas plānu iesniegt EK līdz 2010. gada septembra beigām (strukturāls rādītājs). Maijā tika pieņemts rīcības plāns, kas apstiprināja mūsu apņemšanos LHZB pārveidot par īpašu attīstības institūciju. Tomēr ir nepieciešama turpmāka rīcība, lai izstrādātu SVF nesenās misijas ieteikumiem, ES valsts atbalsta un struktūrfondu ietvarā un Ministru kabineta 2009. gada 25. novembrī apstiprinātajai stratēģijai atbilstošu detalizētu pārveidošanas plānu, un mēs plānojam nekavējoties piesaistīt kvalificētu, neatkarīgu konsultantu ar augstu reputāciju, kas palīdzētu šo uzdevumu veikt (strukturāls rādītājs jūlija beigās). Turklāt mēs plānojam izveidot augsta līmeņa darba grupu, kas koordinētu pārveidošanas plāna izstrādi un vēlāk pārveidošanas procesu.

23. Mēs plānojam ierobežot LHZB darbību ar attīstības darbību, ko finansē no šīm mērķim paredzētiem fondiem. Banka atturēsies no jaunu ārvalstu aizņēmumu piesaistes un kredītešanas (papildus aizņēmumiem un kredītlīnijām, par kurām līgumi jau noslēgti, un līdzekļus, kas jau ieplānoti valsts budžetā) līdz pārveidošanas plāna iesniegšanai EK (Konkurences Ģenerāldirektorātam). Tai pat laikā FKTK un Finanšu ministrija cieši uzraudzīs LHZB darbību, lai nodrošinātu atbilstību ES ietvarā valsts atbalsta (īpaši ES 2009. gada 19. novembra Lēmums Nr. NN 60/2009) un struktūrfondu jomā, un lai nodrošinātu, ka banka neizsniedz jaunus komerciālus aizdevumus, izņemot līdzekļus, par kuriem banka līgumus jau ir noslēgusi, un līdzekļus esošiem klientiem jau izsniegto aizņēmumu restrukturizācijai, nemainot klientu un aizdevuma summu. Mēs strādāsim ar EK, lai uzlabotu attīstības finansēšanas ietvaru Latvijā – paredzot, ka attīstības banka galvenokārt kredītešanu veikt ar komercbanku starpniecību, un nosakot gadījumus, kad tā varētu izsniegt aizdevumus pa tiešo klientiem, un mēs izvirzīsim priekšlikumus, kā optimizēt attīstības finansēšanas sistēmu Latvijā, tai skaitā priekšlikumus par vairāku institūciju, kas darbojas Valdības vārdā, apvienošanu vienotā efektīvā attīstības institūcijā.

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

9

Mēs ticam, ka šie pasākumi uzlabos bankas attīstības darbības efektivitāti, nodrošinot, ka mērķa fondi tiks pietiekami novirzīti attīstības kreditēšanā un ka konkurences izkropļošana mazināsies.

24. Mēs plānojam lūgt SVF tehnisko palīdzību, lai veicinātu efektīvu lēmuma pieņemšanu kredītiestādes problēmu risināšanas laikā. Mūsuprāt, Likums "Par valsts un pašvaldību finansu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu" rada risku prasību iesniegšanai pret kredītiestādes restrukturizācijas procesā iesaistītajām valsts amatpersonām, vadītājiem un lēmumu pieņēmējiem, tādējādi ierobežojot efektīvu lēmumu pieņemšanu.

D. Privātā parāda pārstrukturēšana

25. Mūsu centieni atvieglot uz tirgu balstītu parādu pārstrukturēšanu ir sekmīgi. Ārpusstiesas mājsaimniecību hipotekāro un korporatīvo parādu pārstrukturēšanas vadlīnijas, kas izstrādātas ar Pasaules Bankas un SVF darbinieku atbalstu, tika izdotas 2009.gada otrajā pusē, kā arī grozījumi Civilprocesa likumā, kura mērķis, cita starpā, bija padarīt nodrošinājuma apķīlāšanu par ticamiem draudiem, tādējādi stiprinot parādnieku motivāciju, stājās spēkā gada februārī. Turklāt grozījumi Maksātspējas likumā, pamatojoties uz SVF un Pasaules Bankas tehnisko palīdzību, ar mērķi stiprināt stimulus parāda pārstrukturēšanai tika apstiprināti 2009.gada jūnijā, bet grozījumi, lai paātrinātu dzīvotnespējīgu uzņēmumu iziešanu un atbalstītu individuālo parādnieku atveseļošanu ir plānots apstiprināt Parlamentā līdz otrā ceturkšņa beigām. Aptuveni 18 procenti no kopējās summas neatmaksātajiem aizdevumiem pašlaik ir uzskatāmi par pārstrukturētiem. Tas ir divas reizes vairāk kā 2008.gada beigās.

26. Mēs vēlamies turpināt uzlabot nodokļu režīmu pārstrukturētie aizdevumiem un ierobežošanas procedūras, lai stimulētu aizdevumu norakstīšanu, samazinātu izmaksas, kredīta izpildi izmaksas un palielinātu to reģenerācijas apjomu. Jo īpaši:

- Mēs plānojam iesaistīt visas iesaistītās puses, t.sk. komercbankas un grāmatvežus, lai noskaidrotu pašreizējā nodokļu regulējuma interpretāciju, kas attiecas uz parādu daļēju norakstīšanu un restrukturizāciju. Mēs konsultēsimies ar SVF, EK un citām iesaistītajām pusēm un sagatavosim ziņojumu par to, vai ir nepieciešamas kādas izmaiņas normatīvajos aktos, lai atļautu kredītiestādēm, to filiālēm un saistītajiem uzņēmumiem deducēt zaudējumus no parādu daļējas norakstīšanas pret uzņēmumu ienākumu nodokli (strukturālais termiņš 2010.gada beigās). Ja izmaiņas normatīvajos aktos būs nepieciešamas, mēs plānojam iesniegt grozījumus mūsu nodokļu regulējumā līdz 2010.gada augusta beigām un centīsimies nodrošināt šo grozījumu pieņemšanu līdz 2010.gada septembra beigām. Mēs plānojam arī samazināt valsts nodevu tiklīdz mēs būsīm palielinājuši rezidentu nekustamā īpašuma nodokli un kad ekonomiskā situācija būs uzlabojusies. Mēs ieviesīsim uz vienu gadu pagaidu atbrīvojumu no atbildības par iedzīvotāju ienākumu nodokli, kas izriet no parādu daļējas norakstīšanas, lai veicinātu mājsaimniecību parādu restrukturizāciju

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

10

(strukturālais termiņš 2010.gada septembra beigās). Mēs konsultēsimies ar SVF un EK personālu pirms izmaiņu ieviešanas.

- Lūgt SVF tehnisko palīdzību un iesaistīt visas iesaistītās puses, lai izvērtētu starptautisko praksi (labāko praksi) ķīlas izpiršanas tiesību atņemšanas jomā, lai turpinātu pilnveidot šādu tiesību atņemšanas procedūras. Īpaši, mēs izvērtēsim veidus, kā atļaut pircējiem ieķīlāt aktīvus, kas ir nodoti izsolei ķīlas izpiršanas tiesību atņemšanas izsolēs papildus aizdevumam, lai palielinātu dalībnieku skaitu un veicinātu cenu konkurenci šajās izsolēs. Mēs arī strādāsim pie tā, lai identificētu veidus, kā paātrinātu pēcizsoles tiesas procedūru ātrumu.

E. Citi jautājumi

27. Arī turpmāk mēs noguldīsim visus ilgtermiņa programmas līdzekļus Valsts kases eiro konta speciālos apakškontos Latvijas Bankā. Ja līdzekļi šādos budžeta atbalstam paredzētu programmu kontos jebkad 30 dienu laikā samazināsies par vairāk nekā EUR 250 miljoniem, Finanšu ministrija konsultēsies ar EK un SVF darbiniekiem.

28. Latvijas valdība cieši sadarbosies ar EK, lai veiktu reformas atbilstoši EK Papildinošajam saprašanās memorandam, īpaši tādās jomās kā uzņēmējdarbības vides uzlabošana, ES līdzfinansēto finanšu instrumentu efektīvāka izmantošana un pētniecības un attīstības atbalsta programmas.

III. VIENOŠANĀS AR SVF

29. Papildus saistībām, kuras uzņēmāties iepriekš saskaņā ar programmu, uzskatām, ka iepriekš raksturotās politikas ir pietiekamas mūsu ekonomikas programmas mērķu sasniegšanai. Tomēr mēs esam gatavi veikt papildpasākumus, lai nodrošinātu programmas izpildi. Mēs konsultēsimies ar EK, SVF un citiem programmas partneriem, gan pieņemot šos pasākumus, gan pirms šajā protokolā noteiktās politikas pārskatīšanas saskaņā ar SVF politiku attiecībā uz šādām konsultācijām. Turklāt mēs savlaicīgi sniegsim SVF pieprasīto informāciju par politikas īstenošanu un programmas mērķu sasniegšanu.

30. Mēs atļaujam SVF publicēt šo Nodomu protokolu un tā pielikumus (tostarp Tehnisko saprašanās memorandu) un attiecīgo SVF darbinieku ziņojumu.

Ar cieņu

/s/

Valdis Dombrovskis
Ministru prezidents

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

11

/s/
Einars Repše
Finanšu ministrs

/s/
Ilmārs Rimšēvičs
Latvijas Bankas
prezidents

/s/
Irēna Krūmane
Finanšu un kapitāla tirgus komisijas priekšsēdētāja

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

2. tabula: Strukturālo rādītāju izpilde Latvijā līdz 2010. gada decembra beigām			
Strukturālie rādītāji	Pamatojums	Termiņš	Status
Pārskatīt likviditātes regulējumu	Nodrošināt atbilstību mainīgajai labākajai starptautiskajai praksei, liekot lielāku uzsvāru uz finansējuma likviditātes risku vadības, t.i., uz saistību koncentrācijas vadības un uz banku paļaušanos uz īstermiņa ārējo finansējumu.	Marta beigas	Paveikts
Iesniegt Eiropas Komisijai Parex bankas restrukturizācijas plānu	Būtiski bankas problēmu risināšanai un noguldītāju uzticības atjaunošanai.	Marta beigas	Paveikts
Pabeigt Hīpotēku un zemes bankas rīcības plānu	Nepieciešams, lai nodrošinātu savlaicīgu valdības stratēģijas ieviešanu fiskālās iesaistīšanās ziņā.	Maija beigas	Atlikts līdz septembrim
Veikt visaptverošu labklājības pabalstu pārskatu	Fiskālā ilgtspēja. Daži 2010. gada budžeta pasākumi beigsies 2012. gadā. Ir nepieciešami pastāvīgi (iespējams, citi) pasākumi, lai nodrošinātu, ka labklājības pabalstu līmenis būs ilgtspējīgs, kam ir jābūt norādītam šajā pārskatā.	Jūnija beigas	Procesā
Pensiju reforma	Fiskālā ilgtspēja. Veikt izmaiņas pensiju sistēmā, lai saglabātu trīs pensiju pīlāru sistēmas ilgtspēju nākotnē; ieviest šīs izmaiņas ar 2011. gada janvāri, izmantojot starptautisko palīdzību un cieši sadarbojoties ar sociālajiem partneriem.	Jūnija beigas	Procesā
Sagatavot fiskālās atbildības likumprojektu	Mēs turpināsim fiskālā ietvara izstrādi, lai nostādītu fiskālo politiku uz uzticama un ilgtspējīga ceļa.	Jūnija beigas	Procesā
Pārskatīt kredītrisku vadības regulējumu	Ieviest labāko starptautisko praksi saistībā ar kredītrisku vadību, aizņēmumu pārskatīšanas sistēmām un banku apgādi, kā arī saistībā ar saprātīgu attieksmi pret banku izveidotām speciālām vienībām konfiscēto īpašumu un citu problemātisko aktīvu vadībai.	Jūnija beigas	Paveikts
Pabeigt aizsardzības nozares stratēģijas dokumentu	Fiskālā ilgtspēja. Budžeta samazinājumu rezultātā izdevumi aizsardzībai 2010. gadā ir samazināti līdz 1,14% no IKP. Lai nodrošinātu, ka šī samazinātā apropriācija ir iespējama vidējā termiņā, šajā vidēja termiņa stratēģijā būs noteiktas nozares prioritātes atbilstoši samazinātajiem budžeta resursiem.	Septembra beigas	Procesā

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

Sagatavot iespējamo strukturālo reformu plānu	Lai atvieglotu 2011. gada budžeta sagatavošanas procesu, mēs sagatavosim iespējamo strukturālo reformu plānu svarīgākajās nozarēs (strukturālais rādītājs 2010. gada oktobra beigās).	Oktobra beigās	Procesā
Pārskatīt parāda restrukturizācijas shēmu	Pārskatīt parāda restrukturizācijas shēmas darbību, sevišķi izdevumus.	Decembra beigās	Iestādes no pasākuma atteikušās

3. tabula: Strukturālie rādītāji Latvijā līdz 2010. gada decembra beigām

Strukturālie rādītāji	Pamatojums	Terminš
Veikt visaptverošu labklājības pabalstu pārskatu	Fiskālā ilgtspēja. Daži 2010. gada budžeta pasākumi beigsies 2012. gadā. Ir nepieciešami pastāvīgi (iespējams, citi) pasākumi, lai nodrošinātu, ka labklājības pabalstu līmenis būs ilgtspējīgs, kam ir jābūt norādītam šajā pārskatā.	Jūnija beigās
Pensiju reforma	Fiskālā ilgtspēja. Veikt izmaiņas pensiju sistēmā, lai saglabātu trīs pensiju pīlāru sistēmas ilgtspēju nākotnē; ieviest šīs izmaiņas ar 2011. gada janvāri, izmantojot starptautisko palīdzību un cieši sadarbojoties ar sociālajiem partneriem.	Jūnija beigās
Sagatavot fiskālās atbildības likumprojektu	Mēs turpināsim fiskālā ietvara izstrādi, lai nostādītu fiskālo politiku uz uzticama un ilgtspējīga ceļa.	Jūnija beigās
Pārskatīt kredītrisku vadības regulējumu	Ieviest labāko starptautisko praksi saistībā ar kredītrisku vadību, aizņēmumu pārskatīšanas sistēmām un banku apgādi, kā arī saistībā ar saprātīgu attieksmi pret banku izveidotām speciālām vienībām konfiscēto īpašumu un citu problemātisko aktīvu vadībai.	Jūnija beigās
Sagatavot pārskatu par to, vai ir nepieciešami grozījumi tiesību aktos, lai kredītiestādes, to filiāles un atsevišķas iestādes varētu no summas, par ko jāmaksā uzņēmuma ienākuma nodoklis, atskaitīt zaudējumus no parādu norakstīšanas. Piesaistīt padomdevēju ar labu reputāciju un kvalifikāciju, kas palīdzētu izstrādāt HZB pārveides plānu		Jūlija beigās
Pabeigt aizsardzības nozares stratēģijas dokumentu	Fiskālā ilgtspēja. Budžeta samazinājumu rezultātā izdevumi aizsardzībai 2010. gadā ir samazināti līdz 1,14% no IKP. Lai nodrošinātu, ka šī samazinātā apropriācija ir iespējama vidējā termiņā, šajā vidēja	Septembra beigās

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

14

	termiņa stratēģijā būs noteiktas nozares prioritātes atbilstoši samazinātajiem budžeta resursiem.	
Iesniegt Eiropas Komisijai HZB pārveides plānu	Būtiski bankas problēmu risināšanai un noguldītāju uzticības atjaunošanai.	Septembra beigas
Parlamenta apstiprinājums izmaiņām valsts nodokļu likumdošanā, lai uzņēmumi varētu no summas, par ko jāmaksā uzņēmuma ienākuma nodoklis, atskaitīt zaudējumus no parādu norakstīšanas		Septembra beigas
Ieviest pagaidu viena gada atbrīvojumu no iedzīvotāju ienākuma nodokļa nomaksas parāda norakstīšanas gadījumos		Septembra beigas
Iesniegt Fiskālās atbildības likumu parlamentā		Septembra beigas
Iesniegt parlamentā ziņojumu par iespējām nodrošināt Fiskālās atbildības likuma juridisku pārākumu pār citiem likumiem Sagatavot valsts kapitālsabiedrību sarakstu	Fiskālā pārskatāmība un ilgtspēja.	Septembra beigas
Sagatavot iespējamo strukturālo reformu plānu	Lai atvieglotu 2011. gada budžeta sagatavošanas procesu, mēs sagatavosim iespējamo strukturālo reformu plānu svarīgākajās nozarēs (strukturālais rādītājs 2010. gada oktobra beigās).	Oktobra beigas
Sagatavot valsts kapitālsabiedrību stratēģiju	Uzlabot fiskālo pārskatāmību, samazināt fiskālos riskus, palielināt potenciālos valsts budžeta ieņēmumus. Stratēģija noteikta, kuri uzņēmumi tiktu atkal iekļauti budžetā, kuri privatizēti un kuri saglabāti valsts kapitālsabiedrību statusā.	Decembra beigas